SVERIGES RIKSDAG

# Motion till riksdagen 2026/27:2537

**av Rasmus Elfström m.fl. (C)**

# Konsumentpolitik

## Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ökad samordning mellan kommuner, myndigheter och andra aktörer i fråga om konsumentvägledningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt berörda myndigheter att bidra till den kommunala konsumentvägledningen och till att öka samverkan med näringslivet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumentvägledningen bör utformas för att motsvara konsumenternas behov på alltmer digitaliserade marknader och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett samordnat myndighetsuppdrag för digital konsumentmakt, med syfte att stärka konsumenters skydd och möjligheter till upprättelse vid problem med digitala plattformar, gränsöverskridande e-handel och AI-baserade tjänster, och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av konsumentlagstiftningen som gör den mer sammanhållen och anpassad till digitala marknader, där man tar ställning till vilka krav som rimligen ska ställas på hur information tillgängliggörs och görs begriplig för olika grupper av konsumenter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den försäljningskanal som använts för att sälja en vara eller tjänst också kan användas för att häva detta köp, reklamera eller avsluta ett avtal och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en tydligare EU-gemensam konsumentlagstiftning i förhållande till dropshipping och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att konsumenter enkelt ska kunna välja bort kommersiell profilering och få tydlig information om hur personuppgifter används för individanpassad reklam, rekommendationer och erbjudanden och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ som leder till ett fullgott skydd för konsumenters integritet, och att hänsyn bör tas till exempelvis AI-teknikens utveckling, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad transparens och insyn i hur stora digitala plattformars algoritmer och rekommendationssystem påverkar konsumenters val, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på utökad kontroll av identitetshandlingar vid begäran om personlig konkurs och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge tingsrätterna i uppdrag att vid ansökan om personlig konkurs kontrollera om det finns någon polisanmälan om kapad identitet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en central spärrtjänst som möjliggör för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av ett skuldregister och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera lagstiftningen gällande oberoende jämförelsetjänster och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka rätten att begära rättelse i register för kreditupplysningar och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av kreditupplysningslagen och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modernisering av lagstiftningen rörande ocker och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn och reglering av inkassobolagens avgifter och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra betalningsplanen från fem år till tre år vid skuldsanering och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödåtgärder till barn till överskuldsatta föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra betalningsordningen för skulder hos Kronofogden så att kapitalbeloppet betalas först och därefter förfallen ränta och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att digitala tjänster som används av barn och unga ska vara trygga genom utformning och förval, med höga integritetsskydd, begränsad kommersiell spårning och skydd mot beroendeframkallande funktioner, och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för ett stärkt konsumentskydd vid köp i spel, appar och andra digitala miljöer, särskilt när det gäller virtuella valutor, slumpbaserade köpmekanismer, tidsbegränsade erbjudanden och andra metoder som försvårar förståelsen av köpens ekonomiska konsekvenser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en 15-årsgräns för sociala medier, med möjlighet till användning från 13 år med vårdnadshavares medgivande, och om en integritetssäker åldersverifiering som kan upprätthålla åldersgränsen utan onödig kartläggning av användare och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna den hårdare svenska lagstiftningen om marknadsföring riktad mot barn och verka för att internationella regler utvecklas i denna riktning och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanta köp av levande djur från konsumentköplagens regler och tillkännager detta för regeringen.

28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur djursjukvården skulle kunna omfattas av konsumenttjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa ekonomiskt skydd för resenärer vars resor ställs in på grund av orsaker utanför arrangörens kontroll och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av det svenska resegarantisystemet och tillkännager detta för regeringen.

# Motivering

De senaste decenniernas utveckling av handeln har på många sätt gynnat konsumenterna. Utbudet av varor och tjänster är i dag stort och det finns gott om olika alternativ att välja mellan. Den enskilda konsumenten har stor valfrihet, tillgång till fler försäljningskanaler och stora möjligheter att göra aktiva val. Konkurrensen har också lett till sänkta priser. Samtidigt har den ökade konsumtionen haft en allvarlig baksida, främst i form av en ohållbar miljöbelastning och en allt större inverkan på vårt globala klimat. Utvecklingen har också inneburit att det på många sätt blivit svårare för konsumenter att göra välgrundade val. Komplexiteten har ökat, och e-handeln har medfört att konsumenter allt oftare handlar på en internationell marknad. Ett av konsumentpolitikens syften är att ge människor möjlighet att tillvarata sina rättigheter och intressen i en mer komplex verklighet.

Digitaliseringen har skapat stora möjligheter för konsumenter. Nya tjänster, lägre trösklar att jämföra priser och ett större utbud kan stärka individens frihet. Samtidigt har makten över information, annonsering, rekommendationer och kundrelationer i allt högre grad koncentrerats till ett fåtal stora digitala plattformar. När utformningen av en tjänst, insamlingen av personuppgifter eller användningen av algoritmer begränsar människors möjlighet att fatta fria och informerade beslut måste konsumentpolitiken svara.

Centerpartiets utgångspunkt är att en fri marknad kräver tydliga spelregler. Företag ska kunna utveckla nya tjänster och växa, men det ska vara enkelt och löna sig att göra rätt och svårt att lura, manipulera eller utnyttja konsumenter.

## Konsumentvägledning

Det finns ett betydande engagemang bland konsumenter, men också ett stort behov av konsumentvägledning. Ny teknik påverkar konsumenterna och för många är det krävande att göra informerade val. En del av konsumentvägledningen ligger i dag på kommunal nivå. Tanken är att det på så sätt ska gå att erbjuda ett mer direkt och personligt stöd, inte minst till konsumenter med särskilda behov, men också att man ska kunna erbjuda fysiska möten och kännedom om lokala förhållanden. Antalet kommuner som erbjuder konsumentvägledning har dock minskat drastiskt. Detta drabbar framför allt personer som har svårt att tillvarata sina konsumentintressen och som ofta har ett stort behov av hjälp och vägledning i konsumentfrågor. En konsumentvägledning som bidrar till mer välinformerade val bidrar också till att reducera de samhällsekonomiska kostnaderna för de problem som kan följa, men även till att reducera handelns kostnader för klagomål. Bristen på konsumentvägledning är därför ett allmänt intresse, och en lösning skulle kunna vara att kommunerna i högre grad samverkar med andra kommuner, myndigheter och företagen. Konsumentverket och Allmänna reklamationsnämnden bör i enlighet med detta ges i uppdrag att bidra till den kommunala konsumentvägledningen och till att öka samverkan med näringslivet.

Konsumentvägledningens organisering bör anpassas till teknikutvecklingen och de nya handelsmönstren. I och med att våra marknader blivit mer komplexa, globaliserade och föränderliga är det helt avgörande att konsumentvägledningen utformas för att motsvara konsumenternas behov på alltmer digitaliserade marknader.

Konsumentvägledningen behöver också möta nya digitala risker. Det gäller bland annat falska webbutiker, bedrägerier, otydliga prenumerationer, vilseledande marknadsföring, personuppgiftsinsamling och köp i digitala spel och appar. Den som drabbas av ett problem med en stor internationell plattform ska inte lämnas ensam med ansvaret att förstå villkor, kontakta en kundtjänst i ett annat land eller bedöma vilket regelverk som gäller.

Därför bör Konsumentverket, Post- och telestyrelsen, Mediemyndigheten och Integritetsskyddsmyndigheten få ett tydligare gemensamt ansvar för digital konsumentmakt. Samordningen ska stärka den lokala konsumentvägledningen och göra det lättare att få stöd, anmäla överträdelser och få rättelse när många konsumenter drabbas av samma otillbörliga digitala affärsmetoder.

## Digitaliseringen och en översyn av konsumenträttsliga regelverk

Digitaliseringen sätter konsumentlagstiftningen på prov. Det är angeläget att på ett bättre sätt slå vakt om konsumenternas intressen vid köp av digitala tjänster och digitalt innehåll. Enligt Centerpartiets mening finns ett behov av att göra en bredare översyn av de konsumenträttsliga regelverken i syfte att åstadkomma en mer sammanhållen konsumentlagstiftning. Det finns mycket att vinna i fråga om tydlighet och överskådlighet för en bättre sammanhållen konsumentlagstiftning. Vid en sådan översyn skulle det också vara möjligt att ta ett helhetsgrepp när det gäller företagens information till konsumenten. Informationen som ges till konsumenten måste fylla sitt syfte och vara avgränsad på ett relevant sätt. Här bör man också ta ställning till vilka krav som rimligen ska ställas på hur information tillgängliggörs och görs begriplig för olika grupper av konsumenter.

Digitala marknader skiljer sig från traditionella marknader. Avtal kan ingås med ett klick, priser och erbjudanden kan individanpassas och gränsen mellan information, reklam och påverkan blir alltmer otydlig. Konsumenten kan möta villkor som är svåra att förstå, samtycken som är enkla att lämna men krångliga att återkalla och abonnemang som är betydligt svårare att avsluta än att teckna.

En modern konsumentlagstiftning bör därför utgå från att digitala avtal, abonnemang och samtycken ska kunna avslutas lika enkelt som de ingås. Det ska också vara tydligt för konsumenten när ett erbjudande, en rekommendation eller ett pris har individanpassats. Informationen måste vara begriplig och relevant i den situation där valet görs, inte enbart finnas i långa och svåröverskådliga villkor.

Företag marknadsför i dag sina varor med olika metoder och via en mängd kanaler. När något går fel är det dock inte alltid lika enkelt att få kontakt med företaget som sålde varan eller tjänsten. Hur konsumenter föredrar att kommunicera skiljer sig mycket åt. En del föredrar personlig kontakt via telefonsamtal. Andra tycker det är lättare att kommunicera digitalt per chatt eller e-post. Rimligen kan inte alla företag tillgodose alla de kommunikationsvägar som konsumenterna önskar. Däremot är det rimligt att den försäljningskanal som använts för att sälja en vara eller tjänst också kan användas för att häva detta köp, reklamera eller avsluta ett avtal. Den som blivit uppringd av en telefonförsäljare bör också kunna komma i kontakt med företaget på telefon. Detsamma gäller för fysiska besök i butik, eller om kontakten skett digitalt.

Konsumenter ska inte manipuleras till val de annars inte skulle ha gjort. Digitala tjänster får inte utformas med vilseledande knappval, falska nedräkningar, förvalda

samtycken eller andra metoder som stressar fram köp, datadelning eller fortsatt användning. Särskild försiktighet behövs när AI används för att individanpassa marknadsföring och erbjudanden. Tekniken får inte användas för att utnyttja människors ekonomiska utsatthet, beroendeproblematik eller andra sårbarheter.

Regeringen bör därför verka för att EU:s konsumentlagstiftning utvecklas så att manipulerande digital design och oskälig kommersiell profilering kan motverkas effektivt. Reglerna ska vara teknikneutrala och träffa affärsmetoder som undergräver fria och informerade konsumentval, utan att i onödan hämma mindre företags möjligheter att utveckla nya tjänster och försäljningsmetoder.

Kopplat till den ökade e-handeln har så kallad dropshipping blivit allt vanligare. Dropshipping innebär att företag säljer produkter på nätet utan att ha något eget lager. I stället skickas kundens beställning vidare företagets leverantör som i sin tur skickar varan till konsumenten. Leverantören kan finnas utanför EU, något som kan påverka både leveranstiden och vilka regler som gäller. I praktiken är det företaget som sålt varan som är den part konsumenten ska vända sig till om något blir fel. Det är dock sällan lätt att som konsument veta hur man kan agera i dessa sammanhang. Centerpartiet vill därför se en tydligare EU-gemensam konsumentlagstiftning i förhållande till dropshipping.

Skyddet för konsumenternas integritet är en central fråga i den digitala ekonomin. Stora mängder information samlas in om människors köp, vanor, intressen och beteenden. Informationen används för att skräddarsy erbjudanden, reklam och rekommendationer och kan också säljas vidare till andra aktörer. När data används för att förutse och påverka människors beslut riskerar konsumentens självbestämmande att urholkas.

Centerpartiet vill att konsumenter ska ha större kontroll över hur deras uppgifter används. Det ska vara enkelt att tacka nej till kommersiell profilering och att förstå när personuppgifter används för individanpassad reklam, rekommendationer eller erbjudanden. Den som väljer bort spårning ska inte mötas av sämre funktionalitet, upprepade påtryckningar eller vilseledande utformning.

Vi menar att initiativ bör tas som leder till ett fullgott skydd för konsumenters integritet. Det kan exempelvis ske genom att Konsumentverket ges i uppdrag att tillsammans med andra relevanta myndigheter analysera och motverka otillbörlig design och försäljningsmetoder för konsumenter kopplade till AI, manipulerande design och kommersiell profilering. Målet ska vara ett modernt, sammanhållet och rättssäkert

regelverk som stärker konsumenters integritet och frihet på digitala marknader och förenklar för de aktörer som gör rätt och utvecklar nya tjänster och metoder. På så sätt kan man nå ökad transparens och förbättra konsumenternas insyn i hur digitala plattformars algoritmer och rekommendationssystem påverkar dem.

## Bättre kontroll vid personlig konkurs

Vi har under senare år sett flera exempel på att privatpersoner kan försättas i personlig konkurs via falska ansökningar. Detta är mycket allvarligt och för den som drabbas kan det få förödande konsekvenser såsom frysta tillgångar, hur människor förhindras att utföra sitt arbete och anmärkningar hos kreditupplysningsföretag. Till exempel kontaktar tingsrätterna Bolagsverket som tar bort personer i personlig konkurs från eventuella styrelseuppdrag. Parallellt med detta ökar antalet id-kapningar i Sverige.

Mot bakgrund av ovanstående kan vi konstatera att de kontroller som görs vid ansökan om personlig konkurs inte är tillräckligt omfattande. I synnerhet inte med hänsyn till de omfattande konsekvenser personlig konkurs kan medföra. Vi menar därför att det bör ställas krav på utökad kontroll av legitimation och att den sökande bekräftar sin ansökan. Med dagens teknik, genom exempelvis bank-id, kan enkelt en utökad kontroll av personers legitimation införas vid digitala ansökningar. Landets tingsrätter bör också få i uppdrag att vid en ansökan om personlig konkurs kontrollera huruvida det finns en polisanmälan om kapad identitet över personen i fråga. På så sätt kan enkelt fler falska ansökningar om personlig konkurs upptäckas innan det är för sent.

## Skuldsättning och krediter

Svenska hushåll har en hög skuldsättning och snabblån har visat sig vara en inkörsport till betalningssvårigheter och grogrund för impulsiva beslut som lätt leder till en destruktiv spiral. Siffrorna tyder också på en otillräcklig kreditprövning vid ansökan om konsumtionslån. Centerpartiet vill införa en central spärrtjänst, liknande Spelinspektionens nationella självavstängningsregister, för att möjliggöra för privatpersoner att spärra sig från att ta nya krediter och lån. I utredningen SOU 2023:38 övervägdes frågan. Bland annat ifall en sådan spärrtjänst skulle kunna vara en del av ett så kallat Skri-register. Tyvärr presenterade utredningen inget skarpt förslag. Centerpartiet menar därför att regeringen bör verka för en spärrtjänst och återkomma till riksdagen med besked om hur en sådan kan införas.

När det gäller skuldregister har regeringen hittills inte tagit initiativ till ett införande, trots tillkännagivande från riksdagen. Här bör riksdagen hörsammas och ett lagförslag om inrättande av ett skuldregister utarbetas. Det bör också säkerställas att ett sådant register används vid kreditgivning.

Mot bakgrund av ovanstående är det tydligt att behov finns av en utvärdering av de nya reglerna för kreditgivning. En sådan bör genomföras parallellt med en vidare översyn av behovet av tydligare regler för telefonförsäljning.

Nyligen infördes regleringar för att försvåra för oberoende jämförelsetjänster kopplat till långivning. Detta gör att de människor som är i störst behov av stöd när det handlar om kreditgivning utsätts för onödiga risker på en svårnavigerad marknad. Därtill finns en uppenbar risk att fler kreditupplysningar behöver göras. Lagstiftningen gällande de oberoende jämförelsetjänsterna bör snarast utvärderas.

De register som används för kreditupplysningar fyller en viktig funktion även om regeringen inte valt att införa ett skuldregister. Samtidigt behöver man se över möjligheten att i vissa fall stärka rätten att begära rättelse i dessa. Ett exempel är tredskodom där en betalningsanmärkning kan kvarstå under lång tid trots att tredskodomen som sådan är undanröjd. Om så är fallet är det rimligt att det finns en rätt till rättelse. Generellt kan betalningsanmärkningar få långtgående konsekvenser trots att skälen till att de uppstått inte längre kvarstår. Detta menar vi motiverar en översyn av kreditupplysningslagen.

Lagstiftningen mot ocker är gammal och svår att tillämpa på dagens kreditmarknad. En modernisering av den civilrättsliga bestämmelsen om ocker bör därför genomföras snarast.

Vid årsskiftet var hushållens totala skuld hos Kronofogden 154 miljarder kronor. Antalet skuldsatta var vid denna tid strax under 450 000 personer. Inkassobolagens avgifter står för en inte obetydlig andel av de tilltagande skulderna. I Sverige finns tämligen få avgifter som är reglerade. En ursprunglig skuld kan lätt växa mångdubbelt genom avgifter, räntor och påminnelseavgifter. Den som väl hamnat i skuldfällan gräver sig lätt djupare och djupare ned. Så behöver det inte vara. I stora delar av Europa är nämligen inkassobolagens avgifter och räntor reglerade. Fokus är att originalskulden ska betalas. Det är inte en affärsidé i sig att få skulden att växa och växa. Det är därför hög tid att se över regelverken och reglera avgifter mer i linje med hur andra länder i Europa agerar.

2016 års lagändring gjorde det enklare att ansöka om skuldsanering, och antalet personer som ansöker om skuldsanering har ökat kraftigt sedan dess. En skuldsanering är ofta en livsavgörande vändning – en chans att återvända till ett liv där ekonomin inte alltid spelar huvudrollen. Det är också angeläget för samhället att den överskuldsatta inte hamnar i ett livslångt utanförskap. I utredningsbetänkandet Vägen tillbaka för överskuldsatta (SOU 2008:82), som föregick lagändringen, föreslogs att en betalningsplan skulle sträcka sig över tre år. Konsumentverket och Kronofogdemyndigheten tillstyrkte förslaget. Lagändringen kom dock att resultera i en betalningsplan på fem år, men med ett antal betalningsfria månader. Centerpartiet är av uppfattningen att det är bättre att snabbt komma ur sin skuld än att få ett antal betalningsfria månader och menar därför att en treårig betalningsplan skulle underlätta och påskynda resan tillbaka till en normal levnadsstandard.

Enligt den statliga utredningen Ut ur skuldfällan (SOU 2013:72) har närmare 40 procent av alla skuldsaneringsgäldenärer hemmavarande barn. Enligt Socialstyrelsen hör dessa familjers livsvillkor sannolikt till de sämre i samhället. Barn som växer upp i överskuldsatta familjer präglas starkt, på både kort och lång sikt, av familjens ekonomiska svårigheter. Det är positivt att riksdagen beslutat att det generella, standardiserade, levnadsomkostnadsbeloppet för barn (det så kallade normalbeloppet) skulle höjas. Denna förändring till trots behöver det sannolikt införas fler riktade stödåtgärder för barn till överskuldsatta föräldrar. Därför är det av stor vikt att en utredning för att ta fram förslag på stödåtgärder för barn till överskuldsatta föräldrar tillsätts.

Genom Kronofogden erbjuder staten en subventionerad indrivningstjänst till såväl privatpersoner som företag. Av 9 kap. 5 § handelsbalken följer att betalning av lån först täcker räntan och sedan kapitalbeloppet. Det finns då risk för en evig avbetalning av räntor utan att kapitalbeloppet sjunker. För att skapa en enklare väg tillbaka för de med betalningsoförmåga vill vi ändra betalningsordningen för skulder aktuella hos Kronofogden. Först betalas därmed kapitalbeloppet och därefter förfallen ränta.

## Reklam som riktar sig till barn

Barn spenderar alltmer av sin tid på nätet. Digitala tjänster kan erbjuda gemenskap, kunskap och underhållning, men innebär också risker när barns uppmärksamhet, personuppgifter eller ekonomiska omognad riskerar att bli en del av företagens

affärsmodell. Barn och unga har svårare än vuxna att identifiera reklam, förstå villkor och värdera de ekonomiska konsekvenserna av köp i appar, spel och sociala medier.

I digitala miljöer som används av barn och unga måste därför skyddet byggas in i tjänsternas utformning. Det ska inte enbart vara barnets eller förälderns ansvar att upptäcka och hantera beroendeframkallande funktioner, dold reklam eller köptryck. För minderåriga bör kommersiell spårning begränsas, och särskilt skadliga funktioner som oändliga flöden, autouppspelning, överdrivna notiser, belöningssystem och andra metoder som är utformade för att hålla kvar användaren bör motverkas. Barn ska också skyddas mot aggressiva köpmetoder i spel, appar och andra digitala miljöer. Virtuella valutor, slumpbaserade köpmekanismer och tidsbegränsade erbjudanden kan göra det svårt att förstå vad ett köp faktiskt kostar. Konsumentskyddet behöver därför utvecklas så att barn och unga inte utsätts för oskäligt köptryck eller affärsmetoder som utnyttjar deras bristande erfarenhet.

Centerpartiet vill också se en 15-årsgräns för sociala medier, med möjlighet till användning från 13 år med vårdnadshavares medgivande. Ålderssäkringen ska utformas så att barns trygghet kan stärkas utan att vuxnas integritet urholkas. Det ska inte krävas att användare identifierar sig på varje enskild tjänst eller att ett centralt register över människors internetanvändning skapas.

Sverige ska i EU-sammanhang fortsatt värna ett starkt skydd mot marknadsföring riktad till barn och verka för att internationella regler utvecklas i samma riktning. Plattformar som verkar på den europeiska marknaden ska också tillhandahålla användarvänliga verktyg för föräldrakontroll, skärmtidsgränser och möjlighet att pausa användningen.

## Handel med djur och djursjukvård

Sedan 2022 har vi en ny konsumentköplag som har inneburit många välbehövliga reformer. Samtidigt lämnades ett antal områden utanför reformen, och områden där förändringen inte i tillräcklig omfattning tar hänsyn till olika branschers särart. Ett sådant område är handeln med levande djur. Givet de speciella förhållanden och de relativt låga krav som uppställts i rättspraxis för att betrakta en köpare som konsument, vållar lagförändringen problem för dem som handlar med levande djur, särskilt djur som betingar ett större ekonomiskt värde. Centerpartiet vill se en lagstiftning som uppmuntrar till god djurhållning och som dessutom möjliggör för de många djurägarna i

Sverige att fortsatt engagera sig i sina djurbruk och/eller sina fritidsintressen. Av den anledningen bör levande djur undantas från tillämpningen av konsumentköplagen.

De senaste åren har kostnaderna för djursjukvård ökat och för många kommer det som en överraskning att djursjukvård och veterinärtjänster, liksom förvaring av levande djur, inte omfattas av konsumenttjänstlagen. För att motverka orimligt höga veterinärkostnader och skydda djurägande konsumenter behövs en utredning som dels undersöker hur djursjukvården skulle kunna omfattas av konsumenttjänstlagen, dels kartlägger hur regleringen av kostnader inom djursjukvården har förändrats över tid och hur försäkringarna har påverkats. På så sätt kan konsumentskyddet vid djursjukvård stärkas.

## Stärkt skydd för resenärer

De senaste åren har belastat researrangörer hårt. Under pandemins inledning var man tvungen att ställa in resor på grund av omständigheter som inte arrangörerna kunnat påverka. Allteftersom tiden gick stod det klart att någon ersättningsresa inte kunde komma i fråga. Resenärer har alltid rätt att få resan återbetald. Detta samtidigt som arrangörerna i sin tur har fordringar gentemot hotell, transportföretag och aktörer vid resmålet. Den rådande situationen har blottlagt brister i det nuvarande resegarantisystemet i förhållandet mellan arrangörer och resenärer. Centerpartiet tog därför under våren 2021 fram ett initiativ i civilutskottet, vilket ledde till att riksdagen fattade ett enhälligt beslut om att ta fram en lösning som säkerställer att resenärer i framtiden har ett ekonomiskt skydd vid omfattande naturkatastrofer, pandemier och krigssituationer etcetera. Vi väntar oss därför att regeringen i närtid återkommer till riksdagen med förslag som innebär garantier för resebranschen och dess kunder.

Sverige har dock infört ett resegarantisystem som via en fond över tid ska kunna bidra till att ersätta resenärer. Fonden byggs dock upp via avgifter från bolagen. Avgifter som de flesta större företag i branschen anser är så påtagliga att man valt att lämna det svenska resegarantisystemet för det danska. Detta förskjuter tidpunkten då en fond finns på plats. Här bör en statlig garanti för fonden övervägas så att konsumentskyddet inte urholkas och så att fonden kan byggas upp i samverkan med branschen. Därför behöver en översyn av det svenska resegarantisystemet genomföras snarast.

Ett arbete pågår för tillfället gällande ett ändringsdirektiv om paketresor och sammanlänkande researrangemang. Konstateras kan att det som hittills diskuterats

innebär tämligen långtgående regleringar som i hög grad kan väntas påverka resebranschens ekonomiska förutsättningar utan att i väsentlig grad stärka konsumentens ställning. Det är självklart att konsumenterna ska ha ett fullgott skydd vid bokning av resor. Däremot är det inte självklart att skyddet stärks proportionerligt med graden av detaljreglering. I synnerhet inte om regleringen i sin tur kan väntas leda till dyrare resor och/eller försämrad likviditet i berörda företag. Hänsyn behöver tas också till mindre företags förutsättningar.

*Rasmus Elfström (C)*

*Emma Brihall (C)*

*Christofer Bergenblock (C)*

*Niels Paarup-Petersen (C)*

*Anne-Li Sjölund (C)*

*Martina Johansson (C)*

*Muharrem Demirok (C)*

*Caroline Schmidt (C)*

*Emmy Ahlstedt (C)*